

Umetniška gimnazija – glasbena smer

Modul B: petje – inštrument

Posodobljeni učni načrt

VIOLINA

OBVEZNI PREDMET

420 ur

Posodobljeni učni načrt

VIOLINA

Obvezni predmet (420 ur)

Posodobljeni učni načrt so pripravili:

Predsednica predmetne skupine:

Vildana Repše, prof., Glasbeni atelje Tartini

Člana:

red. prof. Vasilij Meljnikov, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Tatjana Špragar, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Vodja in koordinator predmetnih skupin za godala:

Drago Arko, prof., Glasbena šola v Zavodu sv. Stanislava, Ljubljana

Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:

dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

Recenzenta:

red. prof. Dejan Bravničar, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

red. prof. Gorjan Košuta, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: **dr. Žiga Turk**

Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof., mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof. in mag. Tomaž Faganel**

Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/srednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja

Ljubljana, 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:780.614.332 (0.034.2)

REPŠE, Vildana

Posodobljeni učni načrt. Violina [Elektronski vir] : obvezni predmet : 420 ur / [pripravili Vildana Repše, Vasilij Meljnikov, Tatjana Špragar]. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2012. - (Umetniška gimnazija - glasbena smer. Modul B, Petje - inštrument)

ISBN 978-961-03-0093-9 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl. 2. Meljnikov, Vasilij 3. Špragar, Tatjana
265624832

Posodobljeni učni načrt za predmet violina je pripravila Predmetna skupina za posodabljanje učnega načrta za violino. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet violina, določenega na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, 7. 5. 1998. Posodobljeni učni načrt je posledica sprememb in novosti v pedagoški praksi na področju inštrumentalnega pouka.

Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 154. seji 24. januarja 2013.

VSEBINA

1. OPREDELITEV PREDMETA	4
2. SPLOŠNI CILJI	4
3. OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	5
4. STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA.....	13
5. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	14
5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja.....	16
5.2 Medpredmetne povezave	17
6 MATERIALNI POGOJI.....	18
7 ZNANJE IZVAJALCEV	18

1 OPREDELITEV PREDMETA

Violina je dosegla popolno dovršenost v funkcionalnosti in obliki, ki so jo v štirih stoletjih razvili vrhunski mojstri goslarji. Omogoča bogat glasbeni izraz z najrazličnejšimi barvnimi in dinamičnimi tonskimi odtenki, melodičnimi linijami in bravuroznimi pasažami, dvojemkami in akordi ter z virtuosno uporabo loka.

Razvoj violinista v srednješolskem obdobju usmerja dijaka* v profesionalno delo in ga usposablja za študij univerzitetnih programov, zato zahteva poglobljen razvoj glasbenih umetniških sposobnosti ter sistematično pridobivanje glasbenovsebinskega in tehničnega znanja ter veščin. Učni program ponuja predloge in rešitve, ki sledijo temu cilju.

Violina je imela v preteklosti in ima tudi danes pomemben položaj v glasbeni kulturi na Slovenskem, izobraževanje violinistov pa se ponaša z bogato tradicijo. To se kaže v uspešnem delovanju violinistov, številnih simfoničnih in godalnih orkestrrov ter komornih sestavov.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki pri predmetu violina:

- pridobivajo, poglobljajo in usvajajo izvajalsko tehniko in se usposabljujejo za obvladovanje vseh danosti violine;
- odkrivajo in razvijajo absolutno ter relativno intonacijo in ritem, spremljajo zvočna gibanja in z razumevanjem berejo notni zapis;
- pomnijo ritmične vzorce, zavedajo se pomena glasbenih fraz, dosegajo znanja za nadaljevanje študija in se vključujejo v glasbene skupine;

---

* V tem učnem načrtu izraz *dijak* velja enakovredno za *dijaka* in *dijakinjo*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

- razvijajo svojo nadarjenost oz. muzikalne in inštrumentalne sposobnosti (glasbeno pomnjenje, slušne predstave, koncentracijo, harmonsko občutje, čut za obliko in strukturo, smisel za skladnost, slogovne značilnosti itn.);
- dosegajo raven tehničnega znanja in muzikalne zrelosti, da lahko nadaljujejo izobraževanje in se vključujejo v orkester in/ali v komorne skupine;
- ob igranju del slovenskih skladateljev spoznavajo in z nastopi predstavljajo našo glasbeno ustvarjalnost širši javnosti;
- se ob igranju seznanjajo z dosežki glasbene ustvarjalnosti;
- na nastopih predstavljajo dosežke glasbene ustvarjalnosti;
- razvijajo svoje ustvarjalne sposobnosti;
- vključujejo čustvovanje v sistem pomnjenja;
- spoznavajo in izvajajo glasbena dela slovenskih skladateljev;
- razvijajo zavest o pomenu ohranjanja narodove samobitnosti;
- spoznavajo enakost in različnost slovenske in evropske glasbene dediščine.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Cilji in vsebine so urejeni po tematskih sklopih.

3.1.1 Tehnične prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izoblikujejo ozaveščeno in samostojno kontrolo funkcionalne drže telesa in postavitve leve in desne roke; – razvijajo spretnost oblikovanja tona z izbiro ustreznega razmerja med hitrostjo poteze, obtežitvijo loka in kontaktnim mestom žime s struno; – pridobivajo sproščenost, neodvisnost in hitrost padca in dviga prstov leve roke v različnih ritmičnih kombinacijah; – igrajo dvojemke v legatu; – igrajo dvojemke z menjavami leg. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vaje – Lestvice – Akordi – Dvojemke <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – O. Ševčik, Violinska šola (izbor) – H. Schradieck, Šola violinske tehnike – C. Flesch, Sistem lestvic – A. Gregorian, Lestvice in arpeggi – I. Galamian – J. Hřimaly – E. Gilels

3.1.2 Etude

Dijaki:

- z igranjem etud podpirajo cilje iz poglavja 3.1.1;
- obvladujejo jasno, čisto in zanesljivo artikulacijo prstov leve roke, ki omogoča nadaljnji razvoj tehnike (hitrost, pasažna igra, triler, dvojemke itn.);
- razvijajo profesionalni glasbeni posluh in pridobivajo intonacijsko natančnost in stabilnost v melodičnih linijah in harmonskih strukturah;
- sistematizirajo znanja o menjavi leg;
- razvijajo igro v legah v hitrejših tempih;
- izpopolnjujejo in utrjujejo menjave leg v različnih kombinacijah;
- obvladujejo osnovne poteze loka – détaché in legato na vseh delih loka, martelé in spiccato;
- razvijajo analitičen pristop k vadbi.

- J. Mazas, Etude, op. 36
- R. Kreutzer, 42 Etuden
- F. Fiorillo, Capricci, op. 35 in 36
- J. Dont, Etude op. 37
- H. Sitt, Etude, op. 32

3.1.3 Koncerti in sonate

Dijaki:

- razvijajo sposobnost glasbenega umetniškega izražanja, glasbenega intelekta in tehnične podlage za njegovo realizacijo;
- razvijajo izraznost vibrata z različno amplitudo, hitrostjo in intenzivnostjo;
- razvijajo glasbeni spomin;
- z razvojem pomnjenja glasbenih vsebin urijo igranje na pamet, kar je prvi pogoj za poglobljeno delo na programu;
- razvijajo ritmično preciznost;
- razvijajo sposobnost zastavljanja konkretnih ciljev pri vadbi;
- spoznavajo in razumejo značilnosti baročne sonate.

Koncerti:

- A. Stamitz, Koncert v G-duru
- J. Haydn, Koncert v G-duru
- J. S. Bach: Koncert v a-molu
- G. Viotti, Koncert št. 23, G-dur
- P. Rode: Koncerti št. 6, 7, 8
- R. Kreutzer, Koncerta št. 13, 19
- Ch.de Beriot, Koncerti št. 6,7 in 9

Sonate:

- A. Corelli
- F. Veracini
- A. Vivaldi
- G. F. Händel
- G. Ph. Telemann

3.1.4 Druge skladbe

Dijaki:

- uresničujejo operativne cilje na področju koncertov in koncertinov iz poglavja 3.1.3;
- oblikujejo izrazit legato v cantileni z izraznim, spevnim tonom;
- obvladujejo igranje triglasnih in štiriglasnih akordov;
- spoznavajo in razumevajo značilnosti glasbenih vrst in oblik v delih iz obdobja predklasike, klasike, romantike, 20. stoletja in sodobnih skladateljev;
- upoštevajo v programu navedena tempa in odstopanja v skladu z glasbeno idejo (rubato,

- J. Fiocco, Allegro
- A. Corelli, Allegro
- Perpetuum mobile (F. Ries, O. Novaček, K. Böhm, izbor)
- F. Schubert, Čebelica
- L. Daken, Kukavica
- D. Popper, Kolovrat
- H. Wieniawski, Legenda
- H. Wieniawski, Obertas in Kuiawiak, op. 19/1 in 2
- G. W. Gluck, Melodija
- N. Paganini, Cantabile
- J. Massenet, Meditacija

<ul style="list-style-type: none"> – accellerando); – razvijajo glasbeni intelekt in sposobnost glasbenega umetniškega izražanja; – razvijajo tehnično podlago za uresničitev umetniške zamisli; – se seznanjajo s slogovnimi značilnostmi skladb in jih pri poustvarjanju upoštevajo. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. Svendsen, Romanca – W. A. Mozart, Adagio – Ch. de Beriot, Baletne scene, op.100 – Ch. de Beriot, Variacije v d-molu
--	---

3.1.5 Skladbe slovenskih skladateljev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo dela slovenskih skladateljev za violino; – razvijajo odnos do slovenske glasbene ustvarjalnosti in kulture. 	<ul style="list-style-type: none"> – P. Šivic, Skladbe za violino in klavir – M. Bravničar, Mladi koncertant – L. M. Škerjanc, Nesodobna bagatela – L. M. Škerjanc, Tri mladinske skladbe – L. M. Škerjanc, Intermezzo romantik – M. Kogoj, Andante – Č. Sojar Voglar, Lirične melodije – M. Lipovšek, 13 mladinskih skladb

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.2.1 Tehnične prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usmerjajo učenje v nadaljnji razvoj ozaveščene in samostojne kontrole funkcionalne drže telesa in postavitve leve in desne roke; – razvijajo orientacijo na ubiralki z namenom zagotavljanja čiste intonacije v višjih legah in menjavah leg; – pridobivajo spretnost zanesljive igre v visokih legah in menjavi leg; – dvojemke v legatu; – dvojemke z menjavami leg. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vaje – Lestvice – Akordi – Dvojemke <p>Literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> – O. Ševčik, Violinska šola (izbor) – H. Schradieck, Šola violinske tehnike – C. Flesch, Sistem lestvic – A. Gregorian, Lestvice in arpeggi – I. Galamian – J. Hřimaly – E. Gilels – G. Tartini: Umetnost loka

3.2.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usmerjajo pozornost v nadaljnji razvoj sposobnosti umetniškega izražanja (bogatos tonskega kolorita, emocionalnosti) in tehnike violinske igre; – razvijajo artikulacijo v hitrem legatu; – pospešujejo hitrost v igri pasaž; – dosejajo enakomerno, čisto igro kromatike; – razvijajo profesionalni glasbeni sluh in 	<ul style="list-style-type: none"> – R. Kreutzer, 42 Etuden – F. Fiorillo, Capricen, op. 35, 36 – B. Campagnoli, 41 Capricci, op. 22 – P. Rode, 24 Caprices – Ch. Dancla, Etudes, op. 73

<p>pridobivajo intonacijsko natančnost in stabilnost v melodičnih linijah ter harmonskih strukturah;</p> <ul style="list-style-type: none"> – izboljšujejo igro osnovnih gibanj loka s stopnjevanjem tempa; – razvijajo spiccato in sautillé na eni struni in v prehajanju loka čez strune; – razvijajo lokovne poteze ricochet in staccato. 	
---	--

3.2.3 Koncerti in sonate	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvijajo glasbeni spomin; – igrajo spiccato in sautillé na eni struni in v prehajanju loka čez strune; – razvijajo lokovne poteze ricochet in staccato; – z razvojem pomnjenja glasbenih vsebin igrajo na pamet, kar je prvi pogoj za poglobljeno delo; – razvijajo občutek za dojetje umetniškega izraza v glasbenem delu; – spoznavajo in urijo posebnosti v artikuliranju tonskega izraza; – razvijajo fraziranje, igranje dinamičnih odtenkov in akcentov. 	<p>Koncerti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – G. Tartini, Koncert v d-molu – G. B. Viotti, Koncert št. 22, v a-molu – J. S. Bach, Koncert v a-molu, v E-duru – J. Haydn, Koncert v C-duru – L. Spohr, Koncerta št. 2 in 7 – P. Rode, Koncerta št. 7 in 8 – Ch. de Beriot, Koncert št. 7 – H. Vieuxtemps, Koncert št. 4 – D. Kabalevski, Koncert v C-duru, op. 48 – W.A.Mozart, Koncert v G-duru <p>Sonate:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A. Corelli – G. Tartini – G. F. Händel – W. A. Mozart

3.2.4 Druge skladbe	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uresničujejo operativne cilje na področju koncertov, ki so enaki kot pri sonatah in sonatinah v poglavju 3.2.3; – razvijajo spretnost kombiniranja gibanja lokovnih potez – prehodov iz enega na drug lokovni način; – izpopolnjujejo izraznost vibrata z različnimi amplitudo, hitrostjo in intenzivnostjo; – uresničujejo tehnične spretnosti na zahtevnejših skladbah virtuozne narave; – spoznavajo in postopno obvladujejo nove tehnične in muzikalne prvine v skladu z zahtevami izbranega programa; – upoštevajo v literaturi navedene tempe in odstopanja v skladu z glasbeno idejo (rubato, accelerando); – razvijajo analitičen pristop k vadbi; – razvijajo sposobnost zastavljanja konkretnih ciljev pri vadbi; – analizirajo svoje izvedbe na avdio in video posnetkih; 	<ul style="list-style-type: none"> – T. A. Vitali, Ciaccona – G. Pugnani – F. Kreisler, Preludij in Allegro – Perpetuum mobile (F. Ries, O. Novaček, K. Böhm, izbor) – J. Svendsen, Romanca – W. A. Mozart, Adagio – P. de Sarasate, Romanca Andaluzna, op. 22/1H. – Wieniawski, Legenda – H. Wieniawski, Scherzo tarantella – H. Vieuxtemps, Fantasa appassionata, op. 35 – B. Bartók, Romunski plesi

– se seznanjajo s slogovnimi značilnostmi skladb in jih pri poustvarjanju upoštevajo.	
---	--

3.2.5 Skladbe slovenskih skladateljev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo dela slovenskih skladateljev za violino; – razvijajo odnos do slovenske glasbe in glasbene kulture. 	<ul style="list-style-type: none"> – P. Šivic, Skladbe za violino – M. Bravničar, Suonato – L. M. Škerjanc, Noturno – M. Kogoj, Andante – Č. Sojar Voglar, Lirične melodije – M. Lipovšek, 13 mladinskih skladb – N. Firšt, Something Wild – J. Matičič, Tri skladbe – Srebotnjak, Makedonska ljubavna pesem – Druge skladbe slovenskih skladateljev na enaki ali bolj zahtevni težavnostni stopnji

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.3.1 Tehnične prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE:
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvijajo funkcionalnost postavitve leve in desne roke, ki jo nadgrajujejo z novimi pridobljenimi znanji na višji težavnostni stopnji; – razvijajo občutek za čistost in lepoto tona; – igrajo lestvice in razložene akorde na eni struni; – spoznavajo osnove igre prstnih oktav in decim; – igrajo lestvice tudi v dvojemkah z zanesljivo intonacijo. 	<ul style="list-style-type: none"> – O. Ševčik, Violinska šola (izbor) – H. Schrädieck, Šola violinske tehnike – C. Flesch, Sistem lestvic – A. Gregorian, Lestvice in arpeggi – I. Galamian, J. Hřimaly, E. Gilels – po izboru – G. Tartini, L' arte del' arco

3.3.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pridobivajo zanesljivo sproščenost gibalnega aparata; – dvigajo raven racionalizacije gibov; – spoznavajo značilnosti zanesljive igre flageoletov – naravnih, kvartnih in kvintnih; – urijo spretnost v menjavi leg v hitrejših tempih, v različnih prstnih kombinacijah in ritmičnih figuracijah; – izboljšujejo igro potez loka z večjo natančnostjo v prehodih čez strune in pri menjavah leg; – spoznavajo specifične lokove načine (Thibaut, Viotti, Sciliano, Paganini). 	<ul style="list-style-type: none"> – R. Kreutzer, 42 Etuden – F. Fiorillo, Capricen, op. 35, 36 – B. Campagnoli, 41 Capricci, op. 22 – J. Rode, 24 Caprices – J. Dont, Etudes, op. 35 – Ch. Dancla, Etudes, op. 73 – H. Wieniawski, Caprices – P. Rovelli, 12 Caprices

3.3.3 Koncerti in sonate

Dijaki:

- razvijajo osebni glasbeni izraz in dvigajo raven glasbenega estetskega pristopa;
- si širijo glasbeno obzorje s koncertnim repertoarjem;
- z razvojem pomnjenja glasbenih vsebin zagotavljajo igranje na pamet, kar je prvi pogoj za poglobljeno delo na literaturi;
- analizirajo svoje izvedbe na avdio in video posnetkih.

Koncerti:

- J. S. Bach, Koncert v E-duru
- J. Haydn, Koncert v C-duru
- W. A. Mozart, Koncerti v Es-duru, D-duru in v, G-duru
- E. Lalo, Španska simfonija
- H. Vieuxtemps, Koncert št. 2
- H. Wieniawski, Koncert v d-molu št. 2
- C. Saint Saëns, Koncert v h-molu
- M. Bruch, Koncert v g-molu
- F. Mendelssohn – Bartholdy, Koncert v e-molu

Sonate:

- G. Ph. Telemann: 12 fantazij za solo violino
- G. Tartini
- G. F. Handel
- J. S. Bach: Sonate in partite za violino solo
- W. A. Mozart
- N. Paganini: Sonatine
- E. Grieg: Sonate

3.3.4 Druge skladbe

Dijaki:

- uresničujejo operativne cilje na področju koncertov, ki so identični kot pri sonatah in sonatinah v poglavju 3.3.3;
- prispevajo k oblikovanju kreativne interpretacije z lastnimi umetniškimi potenciali ob upoštevanju skladateljeve zamisli in razvijajo vse vidike tehnike violinske igre, ki to omogočajo;
- oblikujejo različne barvne odtenke tona;
- spoznavajo značilnosti zanesljive igre flažoletov – naravnih, kvartnih in kvintnih;
- razvijajo vibrato, primeren značaju in stilnim značilnostim skladb; razvijajo glasbeni spomin;
- se seznanjajo s slogovnimi značilnostmi skladb in jih pri poustvarjanju upoštevajo.

- G. Tartini – F. Kreisler, Variacije
- T. A. Vitali, Ciaccona
- G. Pugnani – F. Kreisler, Preludij in Allegro
- N. Paganini, Mojzes – variacije Perpetuum mobile (F. Ries, O. Novaček, K. Böhm, izbor)
- F. Kreisler, izbor
- J. Svendsen, Romanca
- W. A. Mozart, Adagio
- J. Brahms, Madžarski plesi
- P. I. Čajkovski, Melanholična serenada
- P. de Sarasate, Romanza andaluza, op. 22, št. 1
- P. de Sarasate, Introdukcija in tarantella, op. 43
- P. de Sarasate, Ciganske melodije
- H. Wieniawski, Legenda
- H. Wieniawski, Scherzo tarantella
- H. Vieuxtemps, Fantasa appassionata, op. 35
- B. Bartók, Romunski plesi

3.3.5 Skladbe slovenskih skladateljev	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo dela slovenskih skladateljev za violino; – razvijajo odnos do slovenske glasbe in glasbene kulture. 	<ul style="list-style-type: none"> – M. Bravničar, Fantazija – L. M. Škerjanc, Noturno – M. Kogoj, Andante – Č. Sojar Voglar, Lirične melodije – M. Lipovšek, 13 mladinskih skladb – N. Firšt, Something Wild

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.4.1 Tehnične prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nadgrajujejo funkcionalnost postavitve leve in desne roke z novimi pridobljenimi znanji na višji težavnostni stopnji; – razvijajo občutek za čistost in lepoto tona; – igrajo lestvice in razložene akorde na eni struni; – spoznavajo osnove igre prstnih oktav in decim; – igrajo lestvice z zanesljivo intonacijo tudi v dvojemkah. 	<ul style="list-style-type: none"> – O. Ševčik, Violinska šola (izbor) – H. Schradieck, Šola violinske tehnike – C. Flesch, Sistem lestvic – A. Gregorian, Lestvice in arpeggi – I. Galamian, J. Hřimaly, E. Gilels (izbor) – G. Tartini, L' arte del' arco

3.4.2 Etude	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pridobivajo zanesljivo sproščenost gibalnega aparata; – sistematizirajo spoznanja in vedenja o pomenu gibljivosti telesa in uskladitve vseh dejavnikov v procesu igranja na violino; – obvladujejo prožnost loka, prožnost strune in težnost roke v gibanju z namenom napredovanja v tonskem izrazu; – razvijajo analitičen pristop k vadbi; – dosežajo raven sistematične in učinkovite vadbe; – spoznavajo in postopno obvladujejo nove tehnične in muzikalne prvine v skladu z zahtevami izbranega programa; – razvijajo samostojnost v izpopolnjevanju tehničnih in umetniških vidikov violinske igre; – dosežajo večjo samostojnost v oblikovanju kreativne interpretacije glasbenih del ob upoštevanju skladateljeve zamisli in tehnično usposobljenost skladno s priporočenim programom. 	<ul style="list-style-type: none"> – R. Kreutzer, 42 Etuden – F. Fiorillo, Capricen, op. 35, 36 – B. Campagnoli, 41 Capricci, op. 22 – J. Rode, 24 Caprices\$ – J. Dont, Etudes, op. 35 – Ch. Dancla, Etudes, op. 73 – H. Wieniawski, Caprices – P. Rovelli, 12 capricci – N. Paganini, 24 Caprices – P. Gavinies, Capricci – Druge etude na enaki ali bolj zahtevni težavnostni stopnji

3.4.3 Koncerti in sonate

Dijaki:

- razvijajo osebni glasbeni izraz in dvigajo raven glasbenega okusa;
- širijo glasbeno obzorje s koncertnim repertoarjem;
- z razvojem pomnjenja glasbenih vsebin zagotavljajo igranje na pamet, kar je prvi pogoj za poglobljeno delo na programu;
- analizirajo svoje izvedbe na avdio in video posnetkih;
- razvijajo umetniško glasbeno predstavljenost;
- se soočajo s skladbami različnih slogovnih obdobj.

Koncerti:

- J. Haydn, Koncert v C-duru
- W. A. Mozart, Koncerti – D-dur, G-dur, A-dur
- E. Lalo, Španska simfonija
- H. Vieuxtemps, Koncerta št. 2 in 5
- H. Wieniawski, Koncert v d-molu št. 2
- C. Saint Saëns, Koncert v h-molu
- M. Bruch, Koncert v g-molu
- F. Mendelssohn – Bartholdy, Koncert v e-molu

Sonate:

- J. S. Bach, Sonate in partite za violino solo
- J. S. Bach, Sonate za violino in čembalo
- W. A. Mozart, Sonate, izbor
- A. Dvořák, Sonatina, op. 100
- N. Paganini, Sonatine
- E. Grieg, Sonate, izbor
- F. Schubert, Sonatina
- L. van Beethoven, Sonate

3.4.4 Druge skladbe

Dijaki:

- uresničujejo operativne cilje na področju koncertov, ki so identični kot pri sonatah in sonatinah v poglavju 3.1.3;
- prispevajo k oblikovanju kreativne interpretacije z lastnimi umetniškimi potenciali ob upoštevanju skladateljeve zamisli in razvijajo vse vidike tehnike violinske igre, ki to omogočajo;
- obvladujejo menjave leg v vseh kombinacijah;
- izpopolnjujejo natančno in karakterno igro potez loka v skladu z muzikalnimi zahtevami izbranih vsebin;
- obvladujejo igro dvojemk in akordov na virtuosni in višji težavnostni stopnji;
- uporabljajo vibrato kot bogato izrazno sredstvo skladno z zahtevami programa;
- dosegajo hitrejšo učenje na pamet, analitično pomnjenje glasbenih vsebin;
- upoštevajo slogovne značilnosti skladb;
- analizirajo svoje izvedbe na avdio in video posnetkih;
- dosegajo intonacijsko natančnost in stabilnost v melodičnih linijah in harmonskih strukturah v skladbah z višjo težavnostno stopnjo in v virtuosnih skladbah.

- N. Paganini, Mojzes - variacije
- F. Kreisler, po izboru
- P. de Sarasate, po izboru
- N. Paganini – F. Kreisler, La campagnella
- S. Prokofjev, 5 melodij

3.4.5 Skladbe slovenskih skladateljev

Dijaki:

- spoznavajo dela slovenskih skladateljev za violino;
- razvijajo odnos do slovenske glasbe in glasbene kulture.

- M. Bravničar, Fantazija
- L. M. Škerjanc, Nokturno
- L. M. Škerjanc, Intermezzo romantique
- M. Kogoj, Andante
- Č. Sojar Voglar, Lirične melodije
- M. Lipovšek, 13 mladinskih skladb
- N. Firšt, Something Wild

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Temeljni standardi znanja so določeni s težavnostno stopnjo posameznih sklopov predpisanih vsebin v posameznih letnikih in se nanašajo na umetniški glasbeni izraz, tehnične vidike violinske igre ter na natančnost in zanesljivost izvedbe programa.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji (količina in kakovost znanja, spretnosti in veščin), ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in so tista kakovost in količina znanja, spretnosti in veščin, ki sta nujni za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija obvladovanja inštrumenta, pri čemer sta tehnika in izraznost muziciranja omejeni in je mogoče ugotoviti težave v doseganju kakovostnega tona oz. zvoka. Kljub temu da se pojavljajo napake v notah, ritmu, slogu in je mnogo v partituri predpisanih glasbenih oznak spregledanih ali ne popolnoma pravilno izvedenih, da sta omejeni interpretacija in muzikalna izvedba ter je morda malo lažji tudi sam glasbeni program, pa dijakova duševna in telesna vzdržljivost še vedno izkazuje sprejemljivo izvedbo celotnega programa, zahtevano ustrezno razvito tehniko ter še sprejemljivo razumevanje in izvajanje glasbe.

Minimalni standardi znanja so izraženi v izpitnih vsebinah po posameznih letnikih. Na izpitih dijaki ves program izvajajo na pamet.

1. letnik – letni izpit:

- lestvica z razloženimi kvintakordi, zmanjšanim in dominantnim septakordom; razložene terce in kromatika;
- dve etudi iz poglavja 3.1.2 ali ena etuda in ena skladba iz poglavja 3.1.4;
- prvi ali drugi in tretji stavek koncerta iz poglavja 3.1.3;
- dva stavka baročne sonate iz poglavja 3.1.3.

2. letnik – letni izpit:

- lestvica z razloženimi kvintakordi, zmanjšanim in dominantnim septakordom; razložene terce in kromatika;
- dve etudi iz poglavja 3.2.2 ali ena etuda in ena skladba iz poglavja 3.2.4;
- prvi ali drugi in tretji stavek koncerta iz poglavja 3.2.3;
- prvi stavek Mozartove sonate ali koncerta iz poglavja 3.2.3.

3. letnik – letni izpit:

- lestvica z razloženimi kvintakordi, zmanjšanim in dominantnim septakordom; razložene terce in kromatika;
- dve etudi iz poglavja 3.3.2 ali ena etuda in ena skladba iz poglavja 3.3.4;
- prvi ali drugi in tretji stavek koncerta iz poglavja 3.3.3;
- stavek iz suite ali sonate za violino solo J.S.Bacha iz poglavja 3.3.3.

4. letnik – letni izpit:

Dijak, ki opravlja maturo iz izbirnega predmeta glasba, ne opravlja letnega izpita. V tem primeru dijak konča predmet v 4. letniku z razredno oceno.

- lestvica z razloženimi trizvoki, zmanjšanim in dominantnim septakordom; terce, sekste, oktave;
- dve etudi iz poglavja 3.4.2 ena etuda in ena skladba iz poglavja 3.4.4;
- prvi ali drugi in tretji stavek koncerta iz poglavja 3.4.3;
- skladba slovenskega skladatelja iz poglavja 3.4.5.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Delo temelji na poznavanju dijakovega tehničnega in muzikalnega znanja ter njegovih psihofizičnih sposobnosti. Učni načrti so le podlaga za delo. Praksa kaže, da prihaja v razvoju posameznikov do precejšnjih razlik, ki jih kljub selekciji in sprejemnemu preizkusu ni mogoče predvideti vnaprej. Tako so odstopanja od letnega in izpitnega programa dopustna in celo nujna. V praksi to pomeni prilagajanje načina poučevanja in napredovanja dijakovim individualnim sposobnostim, psihofizični ter emocionalni sposobnosti. Tudi izpitna komisija naj to primerno upošteva pri ocenjevanju.

Med šolanjem je treba posebno pozornost nameniti tistim tehničnim prvinam, ki jih dijak slabše obvlada. Širok izbor violinske literature učitelju omogoča izbor del, ki bodo najbolj koristila posamezniku. Dijak naj znanje stopnjuje glede na zmožnosti in pri tem ne izpušča temeljnega znanja, ki mu omogoča kasnejšo izvedbo zahtevnejših del.

Posebno pozornost velja nameniti pomnjenju. To naj temelji na oblikovni in harmonski analizi, ne samo na akustičnih in vizualnih predstavah. Dijaka je treba spodbujati k samostojnemu študiju skladb v okviru učnega programa in tudi posebnih zanimanj, ki jih oblikuje med šolanjem. Prav tako ne smemo zanemariti a vista igre in improvizacije, ki omogoča dijaku, da se hitreje znajde v nepredvidljivih okoliščinah.

Priporočljivo je, da dijak nastopa na internih in javnih nastopih v okviru šole. Koristno pa je tudi sodelovanje na nastopih zunaj šole, na revijah ter raznih tekmovanjih doma in v tujini.

Doseganje ciljev in uresničevanje nalog učnega programa za violino je odvisno od dijakovih sposobnosti, interesa in kontinuiranega dela, vendar je njegov uspeh v mnogem odvisen tudi od strokovnega znanja in pedagoške usposobljenosti učitelja.

Učitelju violine priporočamo:

- spremljati sodobna dognanja stroke in poglobljati znanje;
- razvijati kritičen odnos do izbora glasbenega repertoarja, ki naj dijaka vodi k razvoju vseh vidikov violinske igre;
- zagotavljati uravnoteženost izbranega repertoarja po muzikalnih principih različnih stilnih obdobjih, po glasbenih oblikah in po tehničnih zahtevah;
- individualno pristopati k izbiri vsebin glede na dijakova predznanja in sposobnosti;
- s kakovostno izvedbo demonstrirati dijaku predlagane vsebine, spodbude in rešitve;
- spodbujati dijaka k razvoju samostojnosti in osebne umetniškega izraza;
- ponujati dijaku predloge za poslušanje in ogled izbranih izvedb na avdio in video posnetkih;
- usmerjati dijaka v spoznavanje violinske literature in samostojno iskanje literature;
- dopolnjevati seznam navedenih gradiv z gradivi podobne ali višje težavnostne stopnje, po temeljiti presoji in v skladu z razvojem dijakove nadarjenosti;

- kombinirati navedene cilje med letniki glede na program in presojo v skladu z dijakovim individualnim razvojem,
- slediti do konca šolanja uresničitvi vseh ciljev, navedenih po letnikih.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertov, ki so pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih ne more dati sam pouk; dijak tako spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost. Ob vsem tem spoznava zakonitosti poklicnega dela svojega področja tudi s praktičnih, z organizacijskih in drugih vidikov, kar pomembno vpliva na njegov razvoj.

Priporočljiva strokovna literatura za učitelja violine: C. Flesh, Umetnost violinske igre; I. Galamian, Igranje violine in violinska pedagogika; I. Jampolsky, The principles of Violin Fingering; S. Jankeljevič, Violinska pedagogika; R. Klopčič, Violina; L. Mozart, Versuch einer gründlichen Violinschule; L. Auer, Violin Playing as I Teach it; V. Markovič, Magična violina; L. Miranov, Metodika violine; S. Fischer, Practice Methods; K. Mostras, Violinska intonacija.

Priporočljiv obseg snovi: dijak naj v posameznem letniku predela vsaj 6 lestvic, 10 etud, 1–3 stavke koncertov, 2–3 skladbe in 1 sonato. V izpitnih programih naj bodo zastopana vsaj tri slogovna obdobja, v času celotnega štiriletnega študija pa vsa slogovna obdobja (barok, klasika, romantika, prva polovica 20. stoletja, sodobna glasba – npr. od 1950 dalje).

5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremlja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo moč dojetanja, raven znanja in njegove zmožnosti, pa tudi daje dijakom povratne informacije o njihovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov znanja in morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in realno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznih dijakov; na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt dijakovega nadaljnjege dela ter dajemo jasnejše napotke za učinkovitejšo vadbo oz. učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena.

Učitelj preverja znanje:

- pri vsaki individualni uri pouka,
- na internih in javnih nastopih.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, izmenjavo izkušenj in usklajevanje meril.

Ocenjevanje

Glede na naravo inštrumentalnega pouka dijakovo znanje ocenjujemo z izvedbo izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih. Ocenjujemo tehnično obvladovanje inštrumenta, natančnost in zanesljivost izvedbe, prikaz muzikalnosti ter težavnost programa. Na letnem izpitu določi končno oceno izpitna komisija.

5.2 Medpredmetne povezave

Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljše didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje tudi samostojnejšo osebnost, ki se lažje spopada z različnimi izzivi v stroki in v življenju. Zmožnost povezovanja različnih znanj, uvidov in spretnosti pa hkrati prispeva k večji kulturni in etični zavesti ter osebnostni trdnosti posameznika.

Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav svojega predmeta z drugimi predmetnimi področji, sodelovanje učiteljev različnih predmetnih področij v učno-vzgojnih dejavnostih, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasne obravnave sorodnih vsebin in podobno. Učitelj se povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa.

Dijaki se različno medpredmetno ustvarjalno povezujejo z drugimi glasbeniki: pri komorni igri, v instrumentalno-vokalnih sestavih, pri igranju v različnih orkestrih, pri korepeticijah ipd. Svoja teoretska znanja, pridobljena pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta, oblikoslovja, pa tudi zgodovine, umetnostne ter zlasti glasbene zgodovine, pa lahko

uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar je v prid boljšemu razumevanju in posledično tudi bolj kakovostni izvedbe skladb. Ob razločevanju in pronicanju v slogovne posebnosti npr. baroka, klasike, romantike ipd. si dijaki ustvarjajo močnejši osebni uvid v značaj, vsebino in posebnosti določenega zgodovinskega obdobja slovenske in evropske zgodovine.

Obstajajo tudi druge medpredmetne povezave, ki so bolj splošne narave, o čemer govorijo številne specifične mednarodne študije in raziskave.

6 MATERIALNI POGOJI

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa za predmet violina terjajo za svoje uresničevanje primerno veliko učilnico, skladno s predpisi. Opremljena mora biti z notnim stojalom, klavirjem ali pianinom, metronomom, ogledalom in avdiovizualnimi sredstvi.

7 ZNANJE IZVAJALCEV

Izvajalec	Znanje
Učitelj	Violina
Korepetitor	Klavir